

PSYCHOGENE INFANTIELE PARODONTOPATHIE

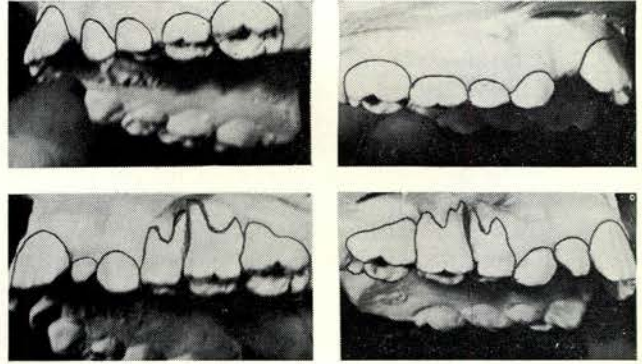
C. GYSEL
P. HANSENS

Bij een achtjarig meisje werd een uitneembaar expansie-apparaat geplaatst. Enige tijd later ontstonden klachten over voortdurende tandvleesbloedingen. Bij de inspectie bleek het tandvlees vestibulair zódanig gekwetst te zijn dat de wortels van de melkmolaren bijna totaal bloot lagen. Uit de anamnese bleek dat het meisje, terwijl het haar apparaat droeg, met de vingernagels haar tandvlees „bewerkte”, in de hoop hierdoor van het dragen van het apparaat te worden ontslagen.

Berisping had in zoverre gevolg dat de slechte gewoonte achterwege bleef, de bloedingen verdwenen, de wonden heelden, maar de parodontale letsels genazen niet.

De afbeelding toont de afgietsels van de bovenkaak vóór de behandeling en na de „reactie” op de ingestelde therapie.

Een vergelijkbaar geval werd onlangs in de V.S. gepubliceerd.

Résumé:

Lésions parodontales des molaires de lait chez une fillette de huit ans qui, après avoir reçu une plaque d'expansion, dans l'espoir d'en être délivrée, se gratta les gencives.

Literatuur:

1. Hasler, J. F., Schutz, W. F. (1968): Factitial gingival traumatism. *J. Periodont.* 29: 362.
2. Hasler, J. F., Schutz, W. F. (1969): Ein Fall von Auto-destruktion im Bereich der Gingiva. *Die Quintessenz.* Okt., Referat nr. 3970.

Camille Huysmanslaan 69,
Antwerpen 2.

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. C. O. Eggink: *Herkos Odontoon*. 22 pag. Inaugurale rede Vrije Universiteit Amsterdam, 1969.

In deze oratie, uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van gewoon hoogleraar in de Conserverende tandheelkunde, wordt allereerst een uitvoerige uiteenzetting gegeven over de betekenis van het gebit voor de mens. Dat de tandenrij als onderdeel van het kauwstelsel voor de verwerking van het voedsel een grote fysiologische waarde heeft en dat de conserverende tandheelkunde gericht is op behoud en herstel daarvan, wordt terecht als bekend verondersteld.

Daarentegen worden tal van argumenten aangevoerd om duidelijk te maken hoe belangrijk de rol van het gebit en de mondholte is in de psychische belevingssfeer van de mens. Een benaderingswijze die op overtuigende wijze voert naar een al te vaak verwaarloosd aspect van de tandheelkunde, met name haar belang voor de geestelijke gezondheid van het individu.

Een kort overzicht van de factoren welke de gezondheidstoestand van het gebit bepalen en van de recente uitkomsten van wetenschappelijk cariësonderzoek leidt tot de

conclusie dat alleen een complex van preventieve maatregelen kan leiden tot de zo gewenste psychische en fysieke gezondheid. Het zal juist daarom noodzakelijk zijn de aanstaande tandarts reeds vroegtijdig in zijn opleiding met deze materie vertrouwd te maken. De parodontologie zal zich in dit geheel een eigen plaats dienen te verwerven.

Aan het slot van de rede worden enige inzichten ontwikkeld omtrent een gewenste herstructurering van de conserverende tandheelkunde: de inbouw van de preventie en de promotie van de parodontologie tot een interdisciplinaire wetenschap, waarbij dan de benaming restauratieve tandheelkunde een meer pregnante betekenis moet krijgen. In het onderwijs zullen deze veranderingen niet zonder invloed blijven; vandaar dat de nieuwbenoemde hoogleraar zich gelukkig prijst zijn taak te vinden bij het creëren van een nieuwe opleiding, waar deze inzichten grotere mogelijkheden voor verwerkelijking bieden.

L. J. A. van Schijndel

David B. Law, Thompson M. Lewis, John M. Davis: *An atlas of pedodontics*. 332 pag. W. B. Saunders Company. Philadelphia, London, Toronto 1969. Prijs f 87,55.

Naast de vele tekstboeken op het gebied van de Pedodontie is nu met „An Atlas of Pedodontics” een boek verschenen

waarin op een aanschouwelijke manier het hele vakgebied aan de hand van foto's wordt doorgenomen.

In 16 hoofdstukken zijn de bekende onderwerpen samengevat die veelal ook in de tekstboeken worden behandeld. Een onderwerp als „Growth and Development” kan natuurlijk in het kader van een atlas niet in heel zijn omvang worden gepresenteerd; toch geeft hij een duidelijk overzicht van de voornaamste punten, van belang voor de praktijk, en tevens de oplossingen ervoor.

Bij het hoofdstuk „Oral Diagnosis” zouden foto's in kleur van afwijkingen als gingivitis, stomatitis aftosa etc. duidelijker zijn.

„Anomalies of the Dentition” is verdeeld in vijf specifieke onderdelen, zoals structuur van het element, doorbraak en wisseling, telkens ingeleid met een uitgebreid overzicht der afwijkingen.

„Caries Prevention” behandelt niet alle middelen die de practicus ten dienste staan; speciaal rond de voedingsvoorziening ontbreekt de informatie.

„Anesthesia”, „Rubberdam”, „Operative Dentistry” en „Pulp Therapy” geven een prachtig overzicht van de mogelijkheden in deze gebieden.

„Extracties in het melkgebit” worden, in tegenstelling tot in andere boeken, uitvoerig behandeld en het gaat als vanzelfsprekend vooraf aan „Space Maintenance and Interceptive Orthodontics”.

In „Trauma to the Primary Dentition” worden duidelijke richtlijnen gegeven ten aanzien van de behandeling, „Trauma to the Permanent Dentition” geeft een uitgebreid overzicht van restauratieve mogelijkheden speciaal van het bovenfront.

„The Handicapped Child” en „Management of The Child Patient” worden te gecomprimeerd behandeld en geven daarom geen goed overzicht, te meer daar in deze hoofdstukken niet wordt verwezen naar bestaande literatuur.

Al met al is de Atlas zeer de moeite waard voor een ieder die zich met de behandeling van het kind bezighoudt.

W. J. H. Berendsen

Prof. J. A. C. Duyzings: *Orthodontische apparatuur*. 237 pag. Ca. 300 afb. Stafleu & Tholen N.V., Leiden 1969. Prijs (geb.) f 75,-; 1125,- Bfrs.

Nadat in 1954 de eerste druk van dit boek verscheen en de oplage hiervan enkele jaren geleden was uitverkocht, is thans deze tweede, bijgewerkte druk verschenen om aan de nog steeds bestaande vraag te voldoen.

Met een maximum aan afbeeldingen en een minimum aan tekst heeft de samensteller een overzichtelijke en uitgebreide platenatlas voor de geïnteresseerde algemeen-practicus in de zin gehad. Hierin is hij zeker geslaagd. Ook de specialist zal in dit boek nog wel het een en ander van zijn gading vinden.

Wie zelf wel eens voor de noodzaak van illustraties bij een artikel of een lezing heeft gestaan zal respect hebben voor

het gemak waarmee als het ware de tekeningen, afbeeldingen en clichés over de bladzijden van dit boek zijn uitgestrooid. Zeer duidelijke illustraties ook, met juist voldoende uitleg om de werking van de afgebeelde apparatuur duidelijk te maken.

Duyzings is een vindingrijk man en men proeft om zo te zeggen het plezier waarmee hij veel van de in dit werk staande apparatuur zelf verzonnen, gemaakt, gewijzigd en verfijnd heeft. Sommige van deze apparaten zijn gemeengoed geworden, zoals de plaat met buccale vleugels en de geskeletteerde apparatuur. Maar ook Crefcoeur komt uitvoerig aan bod en zelfs een draadlusje van Pool vindt vermelding.

Aan de andere kant heeft de schrijver bewust afstand gedaan van de moderne vastzittende apparaten, Johnson, Begg, enz., omdat dit toch te gespecialiseerd is om vermelding hiervan in althans dit boek te rechtvaardigen. De vastzittende apparaten die wel worden vermeld zijn hoofdzakelijk door Duyzings zelf ontworpen. Crozat, Bimler met zijn Gebissformer, de Propulsor van Mühlemann, Carol met functionele platen en Fränkel met de Funktionsregler sluiten de rij en daarmee het overzicht. Geen leerboek dus, maar te gebruiken naast het leerboek. En voor de practicus een ideeënboek. Misschien niet eens om de afgebeelde apparaten in hun geheel te gaan toepassen, maar een enkel veertje, een handig ankertje en de plaatsing van een schroef kunnen iemand helpen om zijn orthodontische arsenaal uit te breiden en van nog meer nut te doen zijn.

Wat ik gemist heb is de vermelding van de gebruikte draaddiktes. Slechts op enkele pagina's is dit wel gebeurd, doch voor de rest moet men er naar raden. Daar dit m.i. voor de goede werking van de apparatuur toch wel van belang kan zijn, hoop ik op vermelding hiervan in nog weer een volgende druk. Misschien kan een losbladige aanvulling hierin zelfs eerder voorzien. Ook wat het assortiment expansieschroeven betreft is de auteur summier gebleven, doch dit is niet van ernstige aard daar iedereen hierin naar behoefte zelf kan voorzien.

Al met al een opmerkelijk boek, met als extra het „Ten Geleide” van Nord, het „Voorwoord” en de verklarende tekst bij de afbeeldingen in niet minder dan vier talen, zodat ook over de grenzen dit boek zijn weg kan en zeker ook zal vinden.

J. Schneider

Een keuze uit de publikaties van Prof. J. G. de Boer. 405 pag. Met afb. Stafleu & Tholen N.V., Leiden 1969. Prijs f 50,-; (Thk. stud. f 35,-); 750,- Bfrs.

Deze verzameling publikaties van de Groningse oud-hoogleraar werd ter gelegenheid van zijn afscheid op initiatief van de stafleden der afdeling Sociodontie uitgegeven. Het zijn vijftig artikelen, gedurende de periode 1948-1969 gepubliceerd in het Ned. Tijdschrift voor Tandheelkunde – zoals blijkt uit de inhoudsopgave – en met erkentelijkheid constateert men, hoe talrijk de bijdragen zijn die deze auteur geleverd heeft aan de Nederlandse vakliteratuur.

Bij het doorzien van de inhoud valt de grote verscheidenheid van onderwerpen op: er is een beschouwing bij over de metastyli in het menselijk gebit en een beschrijving van een methode van relatiebepaling bij gebitsrestauraties, een uiteenzetting over de morfologie van de gingiva en een handleiding voor de preparatie van wortelkanalen. De helicoïdale afslijting is even gedetailleerd beschreven als de verwerking van zinkfosfaat- en silicaatcement. Nuttige aanwijzingen voor de praktijk in overvloed: de drie pagina's over pijnloze anesthesie bijvoorbeeld zou iedere tandarts nu en dan eens moeten lezen! Ook het artikel over de inlays der pre-columbiaanse Indianen is bijzonder interessante lectuur.

Zonder twijfel is dit boek voor iedere practicus een rijke bron van informatie en voor velen bovendien een waardevolle herinnering aan een groot leermeester.

A. C. Lamers

O. Steurer: *Lehrbuch der Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten*. Opnieuw bewerkt door K.-H. Vosteen en B. Schlosshauer. 452 pag., 292 (deels gekleurde) afb. Verlag J. F. Bergmann, München 1969. DM 64,-.

De titel van dit boek geeft het duidelijk aan: het is gewijd aan de keel-, neus- en oorheelkunde, waardoor een groot gedeelte van de inhoud buiten de directe belangstellings-sfeer van de tandartsen – al dan niet gespecialiseerd – valt.

Bij een globale beoordeling kan veel goeds worden geschreven: het boek maakt een zeer verzorgde indruk en is behalve rijkelijk, ook voortreffelijk geïllustreerd. Er is ge-

bruik gemaakt van goed leesbare röntgenfoto's, de gekozen anatomische afbeeldingen zijn illustratief en de beschreven methoden van onderzoek worden instructief afgebeeld.

Van de 452 pagina's zijn 180 gewijd aan de ziekten van het oor. In een bestek van 88 pagina's worden de ziekten van de neus en de neusbijholten behandeld. Hierin wordt o.m. nog eens gewezen op de beperkt diagnostische betekenis van de doorlichting (diafanoskopie) van de kaakhollen.

Hoewel aan het gebit regelmatig aandacht wordt besteed waar het de pathologie betreft van de sinus maxillaris en hoewel op het belang wordt gewezen van enorale röntgenopnamen van het gebit ter wille van de differentiële diagnostiek, wordt helaas deze betekenis niet geëffectueerd door het inlassen van een aantal van dergelijke foto's in de tekst.

Aan dentogene kysten worden slechts drie regels gewijd, een aantal dat niet in overeenstemming is met de betekenis die deze kysten hebben bij de pathologie van de neusbijholten.

Het is, zoals reeds werd opgemerkt, een boek over keel-, neus- en oorheelkunde en niet over mondheelkunde. Toch kan men zich afvragen of aan onderwerpen als afwijkingen van het kaakgewricht, dentogene otalgie e.d. niet enige aandacht had moeten worden besteed.

De ziekten van de farynx, larynx en speekselklieren worden in de resterende 182 pagina's beschreven.

Bij de beoordeling van dit boek is mij opgevallen, dat over een aantal onderwerpen meer informatie wordt gegeven dan in vergelijkbare mondheelkunde leerboeken. Om deze reden kan dit boek in onze kring een belangrijk supplement betekenen.

W. A. M. van der Kwast

EXCERPTA ODONTOLOGICA

Correspondentie deze rubriek betreffende te richten aan: A. C. Lamers, Rijksweg 217, Heumen (Gld.).

Sectie II Cariësonderzoek

784. **The effect of fluoridation of water on tooth morphology.**
B. B. J. Lovius, D. H. Goose. Brit. D. J. 127: 322, 1969.

Hoewel veel onderzoekers van oordeel zijn dat de afmetingen der gebitselementen in principe erfelijk zijn vastgelegd, heeft men niettemin uit dierproeven duidelijke aanwijzingen geput dat ook milieufactoren er van invloed op kunnen zijn. Zo is al vrij veel gepubliceerd over het effect van de fluoridering van drinkwater op omvang en knobbelhoogte

van elementen, maar een duidelijk beeld daaromtrent heeft men zich nog niet kunnen vormen: de meningen lopen nog teveel uiteen. Exacte kennis van een zodanige modificerende invloed van fluoriden in drinkwater is echter van belang, mede in verband met de weerslag die hij op de afweerkraft tegen cariës kan hebben.

In tot nu toe uitgevoerde onderzoeken op dit gebied aan kinderen waren de experimentele en controlegroepen steeds uit geografisch zeer verschillende gebieden afkomstig, zodat factoren in het spel konden zijn, die niets met de fluoride-concentratie in het drinkwater hadden uit te staan. Daarom achtten de auteurs het nuttig bij hun eigen onderzoek gebruik te maken van het feit dat het eiland Anglesey in 1955 voor de helft werd gefluorideerd tot 1 mg/l, zodat hier een unieke mogelijkheid was geschapen voor een onderzoek in twee overigens vergelijkbare gebieden.

Het onderzoek omvatte de hardgipsmodellen van 258 jongens van 10–11 jaar. Hiervan hadden 134 hun gehele leven in de gefluorideerde helft gewoond; de andere kwamen uit het niet-gefluorideerde gebied. Geregistreerd werden de mesiodistale afmetingen van I₁ superior en I₂ in-